

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“
виносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
за пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:

на цілий рік: з щоденною висилкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 доларів або 12 рублів; з висилкою
що сутін 5 доларів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра рука“. — З Русланових поемів М. Шашевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских съят о 5 год.
по полудни. — Редакция, адміні-
страция і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельового ч. 15, II
півверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовського ул. Я-
гайлонська.

Рукоши звертає ся лише
попередну засторогу.

Рекламації лише неопечатані
в вільні від порта. — Оповістки
звичайні приймають ся по цн
20 с. від стрічки, а в „Надісл-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
довесеня по 30 сот. від стрічки

На землі мир...

(Х) Ще гомонить велична пісня — на землі мир людям доброї волі, гомонять сі ангельські звуки з небесної висоти по съвіту і передміяют невимовним чаром серця людей, бо ще не затратило ся в людських почуванях велике значене сего благовіствовання. Мир людям на землі! Якож ся ангельска благовість небесна, що вперше рознесла ся по самітних полях Вефлеемских, підходить до нинішніх обставин?! Як часто не оден повторяє сі ангельські слова, не відчуваючи навіть у внутрі незвичайно глибокого змислу і великого заповіту сих кількох слів. Аж тепер, коли ми почали стукті до дверей наших страшного і грозного ворога мира, розуміємо глибокий і важкий зміст сей благовісти Божественного Спасителя зложеного в яслах убогої ставки Вефлеемської, відкім почало ся велике діло спасеня людства і съвіту.

Минувший 1912 рік не був зовсім роком мира. В останній четвертий залигли грізні хмари політичний овід так, що найбільші прихильники мира сумнівали ся, чи з озглядом на незвичайне напружене межинародне поведіння удержати съвітовий мир. На Балканськім півострові цірвали розшалілі фурії вояні тисяч і тисячі людських жертв кровавих, а неминучи товаришка війни, холера, засипала також гробовища трупами. Очі всієї Європи були звернені на кроваву і завзяту борбу балканських народів в Османською державою і в кождим днем можна було побоювати ся, що ся кровава борба є лише пригрівкою до ще грізійшого змагання між державами всієї Європи.

Коли тимчасом дипломати в своїх кабінетах мудрували над тим, щобі відвернути грізну небезпеку від Європи, загостила не до однієї хати і семі важка журба, коли б голови або члени родин були приневолені піти до боя. Не оден отець, муж, не оден брат або

син приневолений був проводити Съвітий Вечер на далекій чужині а можливість кровавих съят не була виключена. Ся тривога проявляла ся в усій суспільноті, в господарському житті, в застій торговлі і промислу і в цілім суспільному житті.

Серед тої тривоги наспіла вість з ліондінських нарад, корта вправді не заповіла довершення мира, але бодай певне зближене, добре волю до закінчення борби керманичів європейських держав. А тільки само напружене між Сербією і Австрією також злагодило ся, а Сербія зрозуміла, що треба піддати ся напору европ. держав, що треба довести до мирних взаємин з Австро-Угорщиною, до порозуміння і вирівнання обопільних домагань і намірів. Всі познаки вказували на се, що пересліджене, корте тривожило всю Європу, переймється мимо всяких суперечних і самолюбічних понук і що змагання державних керманичів доведуть до збереження европ. мира, хоч би се мало не звати скілько стояти трудів і заходів. Вплив тридіржавного союза і тридіржавного порозуміння може зробити свое при добрій волі людей, себто наколи они справді мають чесну і поважну волю добра до удержання мира. Ся перша благовість, що ангельськими голосами гомовіла при народила Божественного Спасителя і заповідала мир вефлеемським пастурам, не втратила її до вині своєї сили і ваги і она відасть людству щастє і мир, наколи они будуть наслухувати сї спасеній благовісти Божого Сина.

Однак не всі люди перейняли ся сею спасеною благовістю, все ще для многих міроздатними в самолюбії змагання і понуки і передсъяточна погода на політичному овіді починає знов затемнювати ся а нові грізні хмарі висувають ся та заповідають дальшу кроваву розправу на Балкані, корта може довести до загально-європейської пожежі. Вже вибрали ся до Білгороду гр. Бобрінський і інші націоналістичні коромольники, щоби там на ново заколотити віхи мірену суспільність

і настроїти проти Австро-Угорщини, а так само росийське дневникарство з „Новомъ Временемъ“ на чолі починає удати на ново про та нашої монархії, а галицькі перевертні зedи-непі там в „Галицко-Рускомъ общество“ закликають до прилуки Галичини, до „візвому подаремной Руси“. Нема у тих людей добрі волі, не проникла в їх серця благовість ангельська, отже їй мир на землі знов поважно загрожений.

А коли з широкого съвіта політичного кинемо зором на нашу країну, на напе стольче руске місто, де також що їй во гомонія ангельська благовість: „Слава въ вышніхъ Богу“... то їй тут бачимо мир поміж обома тут поселеними народами поважно загрожений самолюбивими і нахабними змаганнями людей злой волі, християн по імені, але поганського настрою, що самі нарікають на гниблесівих земляків поза межами нашої монархії, а у себе дома є они найавантажішими гнобителями своїх братів і суспільством тут поселеними народами поважно загрожений самолюбивими і нахабними змаганнями людей злой волі, християн по імені, але поганського настрою, що самі нарікають на гниблесівих земляків поза межами нашої монархії, а у себе дома є они найавантажішими гнобителями своїх братів і суспільством

самих професорів і властів університетських в прилюднім поході по улицях міста, з привітами перед брамою університетською і то в часі, коли в столиці держави правительство веде переговори з представниками обох народів, щоби довести до порозуміння, до мира в краю і в державі! Всепольські загорільці ради би чим скоріше виділити з теперішнього університету рускі катедри, позбути ся звідтам, як висловлюють ся „ruskiego balastu“, а все, що сей університет одержав не тілько для Поляків, але їй для Русинів від держави і приватних даровизн, проголошують польським станом посідання. Нехайже рускі посли добре бачать на се, щоби ті змагання людей недоброї волі не довели до занапашення знов нашого стану посідання, призваного нам тут державою і приватними давцями для культурного розвитку руского народу.

Допись з Fort William (з Канади).

(Приїзд Гео Преосвята. Никити Будки до Канади).

Милю мені згадати, що як раз в поміж усіх вірних і съвіщеників руских Канади перший мав я ту честь і щастє вперше повітати візита первого князя рускої Церкви в Канаді в хвілі гризду корабля „Express of Britain“ до Halifax 6. грудня в п'яницю о 10. год і 30 мін. перед полуноччю. В часі виїзду Преосвященого з Liverpool займав ся я організацію Русинів в Sydney N. S. (Nova Scotia) недалеко Halifax всего ок. 15 год. Іди, поспішним поїздом. Наколи я довідав ся, що Преосвящений мають до Канади приїхати кораблем Express of Britain на телеграфічно подану вістку про час приїзу корабля до пристави Halifax по відправі послідній в Sydney mines недалеко Sydney на празник Введення Пр. Д. Марії вийхав я на стрічку Преосвященному до Halifax в середу вечір на че-

Юрій Фед'кович.

(Б нагоди 25-ої річниці його смерті).

Уже 25 літ минає від смерти Фед'ковича. Саме 11-ого січня перед 25 роками розійшла ся по Галичині і Буковині вістка, що не стало чоловіка, колись голосного, а потім мовчаливого і таємничого, такого, що „щез“ на довгі літа між людьми, перестав займати ширшу громаду і тільки перед смертю знову відоєвав ся голосом далеко вже не таким співучим, як на початку своєї письменської кар'єри. Помер, не доживши і 54 років життя, в убогій комнаті при „Рускій Бесіді“ в Чернівцях, немов на ласці і під доглядом сего товариства, хоч сеї ласки і догляду й не мали бути богаті.

На дворі були тоді такі страшні морози і заверухи, що з Галичини вікто й не міг приїхати на похорон первого буковинського поета. На кладовищі вибрали ему на вічний відпочинок місце зовсім не визначене, далеке від тих місць, що призначені на величаві мармурові памятники з золотими написами. В літі 1888. р. поставили ему памятник на гробі, простий обеліск з каменя, за котрий заплачено грішми, які ще лишили ся по смерті поета...

Потім прийшов час, що дехто захотів пізнати близьше житє поета. Житє се було повне неясних загадок і таємниць. З двай-

п'ять років се тягло ся, заким зібрано матерія до житієписи. Показало ся нарешті, що на поета аві не можна було кидати зневагами так, як се робили за їго житя і по смерті буковинські і галицькі московофіли, аві не треба було покивувати милосерно головами, як се чинили поетові знайомі земляки, — тільки треба було її за житя єго по змозі заопікувати ся ним щиріше і по смерті міркувати себе при осуді єго.

То, що в єго в дачі було неясне, дивне, часом противне і немиле — все можна виявити, коли пізнати докладніше єго житя і обставини, в яких виховав ся і жив.

Здає ся, се не був т. зв. нормальний чоловік, здоровий тілом і душою, від котрого можна було завсідги жадати повної съвідомості того, що робить. В єго житю було богато такого, що нас дивує. Коли ж. пр. хотіть десять років займає ся ворожбітством — астрольгією, так як він се робив, то се — як хто хоче — можна назвати тілько чудацтвом, а можна також назвати їй хоробливою появою. Сама назва тут не богато поможет або поширити, — поет сяк чи так лишить ся „дивним“ чоловіком, що не підходить під звичайне, щоденне розуміння „нормальності“.

Прийде час і найде ся і в нас лікар, котрий для цілії медицини займе ся Фед'ковичем і вияснить всі єго чудацтва красше, ніж се потрафлять літературні критики. / A

добро для народу вробив, і за те єго згадувати та від дакувати. Отже треба, кому се не відоме, пригадати коротко, що Юрій Фед'кович справді називав ся Осип Гординський де Фед'кович, був сином шляхтича мандаторя-Поляка і матері Русинки.

Сам був римо-католиком до 29-ого року життя і тільки потім приняв православну в'їд імя Юрій. Десять літ був офіціром, потім покинув військо і носив ся по гуцульські до самої смерті. Був у своєм родині селі начальником громади, потім повітовим інспектором шкільним, далі редактором видавництв „Просвіти“ у Львові, вкінці без якогось уряду жив у горах і Чернівцях зі свого маєтку й офіцірської пенсії.

Писав уже кільканадцятьлітім хлопцем поезії по німецькі; по нашому більше почав писати уже 27-літнім молодцем, отже зглядано у досить пізньім віку. Не більше, як два три роки літературної діяльності в самих початках, се в головна основа єго слави. Єго перші поезії і оповідання не втратили її досить вартості. В дальших творах находити се неодно замітне її цікаве, але слава єго від того не більшас. Може ще в останнім томі єго драм, що вже з вісім років друкують ся, найде ся дещо більше замітне, але про се покищо трудно що небудь певного скажати.

Дуже замітна на свій час єго педагогічна діяльність, себ то єго інспекторська ді-

яльність, єго читанки для школ і єго книжочки для „Просвіти“. У него не було ніяких сумнівів, якою мовою вчити дітей — він завсідга і рішучо був за народну мовою і як в сїй справі, так і що до лекшої правописи не приставав на ніякі уступки для московофілів. Задачу народних школ розумів ясно і дав про їх розвиток у своєму окрузі. Не осягнув того, що задумував, з причини москово-фільської течії на Буковині і інших перепон. Народну просвіту розумів також ширше і єго плян видавництв для народу значно глубший ніж єго товариство „Просвіта“ у свій час виконало. До сего пляну належала не тільки пропаганда тверезості, кас, шахілірів, та житя съвітих — він мав гадку писати й історію і географію, книжочку про москово-фільської течії на Буковині і інших перепон.

Дуже симпатично є єго праця для громад, якою участь у сервітувих процесах. Що в даних обставинах можна було виторгувати від панів для громад, се він осягнув, посвятивши богато часу і праці для своїх Гуцулів. Як начальник громади дав також про церкву і школу не лише словами, але й ділом. Се був, одним словом, демократ таємний завзятій, що зовсім зжив ся з народом і привів всі єго добри і лихі звичай за свої.

Мова єго оригінальних і перекладаних творів ще не перестудиована науково; богат-

твр. котрого то дня мав надіхати корабель. Однаке з причини бурі, як я пізніше довідався, корабель спізнив приїзд о оден день і до перша приїхав о пів до одинадцятої перед пол. в п'ятницю.

Много вже людей очікувало прїїду корабля в п'ятницю рано, коли я поспішив на отриману телеграфічну віст про час приїзду корабля з готелю Halifax до пристани. Нараз робить ся великий рух між очікуючими, бо вже за кілька хвиль мав корабель причалити до дому. Я сам користуючись з протекції яко съєзденник виліза на горішню частину дому і на поміст, щоби усі річи спровадити на берег пристани. І недовго треба було чекати, як за кілька хвиль показала ся передня частина високими щоглами величні корабля, а ще заки причалив корабель до пристани, насамперед спізнив високу стату знаного місіонаря Америки і Канади о. Сембраторича і теперішнього менеджера цілої поїздки Преосвященого з краю до Канади. Він також поміж сотками людей пізнав мене і дав знак, вимахуючи хусточкою. Коли близьше підіхав корабель під самий док, побачив я коло о. Сембраторича низку стату Нашого Преосвященого Владики, котрий усміхом повітав мене, поки ще корабель причалив до пристани. Коло Преосвященого стояв його секретар, як я довідався пізніше, Вс. о. Бала з місійного канадського інститута.

Сейчас Преосвященний і о. Сембраторич обсипали мене сотками питань про Канаду.

Вікінги спущено особовий поміст з дому на корабель і я опинився з урядниками плошим і еміграції Канади на корабли. В кілька хвиль між товою пасажирів першої класи стрінувся з самим нашим роками відхиленім Пасторем рускої Церкви в Канаді і повітав Преосвященого від своїх вірних і „Канадського Русина“ і пожелав багатьох літ. В ту хвилю принесено також ще привітні телеграми від оо. Василя і „Канадського Русина“ з Winnipeg.

Рівночасно на поручене Преосвященого на корабль вислав я з подякою телеграму до „Канадського Русина“ про приїзд Преосвященого і вість, що вже в неділю слідчу, 8. (с. м.) грудня в празник Введення Пр. Д. Марії Преосвященний відправить перше богослужіння в Montreal.

На жаль Преосвященний з причини опізнення і тому, що не мали висісти з кораблем в Halifax, але доперва в St. John, N. B. слідчім портовим місті Канади в суботу і звідси просто поїхати до Montreal, не могли мимо найліпшої волі і широго запрошення поїхати і відвідати Русинів в Sudney N. 5. числом ок. 1.000 душ.

Сі Русини вже зорганізувалися в невелику громаду, а за моїм почином за кілька місяців вспіли купити гарне місце під церкву, побудувати Народний Дім і за часу мого послидного побуту приступити до будови самої церкви вартості яких 10.000 доларів.

За сей час заки корабель міг відіхнати до St. John Преосвященний могли з нами

ство її велике, більше, ніж в неодного т.зв.

класичного письменника.

Таким способом Фед'кович, як письменник, педагог і громадянин, заслужив собі на добру пам'ять у нас, тим більше, що почав на Буковині працювати в часах дуже тяжких. Він випередив тамошніх своїх земляків на чверть століття, бо тілько, коли поетове життя зішлося вже до кінця, найшла ся громада людей, яка згодила ся з його думками.

І в Галичині, перед виступом Івана Франка, був він без сумніву найбільше талановитим представником нашої літератури, „пропором“ — як тоді писали — народного сторонництва. Що він при своїм визначнім таланті таки змарнувався, причина тому в тяжких громадянських обставинах, серед яких жив і в його власній вдачі та недостаточній освіті. Він скінчив тілько дві кляси низької реальної школи і хоч пізніше у війску богато читав, освіта его не могла спинити его від шкідливих привичок і нікому не потрібних праць. Та проте заслуги его велики, бо се один з тих, що працювали заподілово ще „доєсвіта“, ще заким сонце зійшло. А віменецький поет добре каже, що хто жив і працював для своїх сучасників, той жити ме по всі часи.

O. M.

трохи перейти ся по віжидані експресові лісти на головну почту в Halifax, а відтак на окремий дозвіл корабельного капітана до від'їду корабля пообідати в Ідельні корабельній. По обід обговорювали ми дальший плян Іади до Montreal.

Мимо цілотижневної недуги на кораблі і утоми були Преосвященний в незвичайно веселім настрою і ся пригадало мені ті часи, коли Преосвященний, визначали ся веселим настроєм в часі щоденної рекреації ОО. настійстві духовного львівського семінарія.

Небавом трубою дано знак до від'їду корабля. На хвілю я попрощав ся з Преосвященним і зараз відіхав поспішним поїздом до Montreal, щоби день наперед приготувати приїзд Преосвященого на недільне богослужіння в Montreal.

В Quebec, літнім головним портовим місті Канади опізнив я мій трен і замість приїхати до Montreal в суботу вечер ок. 8. год., прибув я доперва в неділю в рані 8. год. На стації люди з 2 отцями місцевими і о. Віннієрским з Судбурі Ont. очікували вже в суботу до півночі від мене близьких вістей, що до приїзду Преосвященого до Montreal. За раз поспішив я до церкви в надії застать там Преосвященого, що після умовленого пляну мали вночі приїхати до Montreal з St. John окремим поїздом корабля Express of Britain і вже о 9. год. зачати богослужіння. Однаке я застав лише людей, що з 2-ми загаданими Отцями, хлібом і сілю очікували приїзду Преосвященого. Я їх потішив віткою, що лише опізне поїздом стало причиною і опізнення приїзду Его Преосвященства. І справді також Преосвященний затриманий оо. Редемітористами спізнили окремий поїзд і прибули звичайним треном о 9. год. на стацію.

(Конець буде).

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

Війна на Балкані.

По мирових переговорах.

В понеділок почалися мирові переговори о 4. год. по полуночі і тривали одну годину. На них заявили відпоручники балканського союза, що нові предлоги Туреччини не є до прийняття, через що переговори перервано на не обмежений час, але зірвані ще не наступило.

Болгарські відпоручники одержали телеграму вислану з Софії, яка доносить, що положені в Адриянополі вельми критичні і, що небавком наступить здача сї твердині.

Деякі болгарські відпоручники удалися до амбасадорів: австро-угорського і німецького. Вчора о 11. год. рано Данев відвідав німецького амбасадора.

Лондоні оживають ще лобого висліду з сї причини, що турецькі і балканські відпоручники зійдуться ще на сіданні у амбасадора Камбона. Догадуються, що в приватних розмовах наступить деяке вияснене, якого наслідком будуть нові переговори.

Амбасадори в Царгороді не одержали ще поручення в справі спільногого кроку в ходені мира.

Царгородські днівники довідуються, що demarche держав наступить в тій цілі, щоби склонити Туреччину і союзні держави до уступок в справі Адриянополя і егейських островів. Італія, яка до останньої хвили не хотіла брати участі в тім demarche, бо мала супроти Порти деякі зобовязання, приступила тепер на основі мира в Лозанні до сего кроку.

„Індам“ дізнає ся, що турецький міністер заграницьких справ Норандунгія конфрував в Гаденкі з болгарським головним командантом армії ген. Савовом. Порта вислали до своїх амбасадорів обіжник, в яким їх повідомляє, що в случаю, коли бі балканський союз не приняв до кінця сего тижня предлог турецких відпоручників, Порта завізів своїх відпоручників до повороту до Царгороду. Порта рішила ся тревати при своїм становищі що до Адриянополя і островів на Егей-

скім морі, бо в своїх жертвах і уступках, які вже поробила, дійшла до крайніх граніць.

В урядових кругах в Царгороді заявляють, що турецькі відпоручники не дійшли в приватних розмовах з балканськими відпоручниками до порозуміння. Коли би до кінця цього тижня не дійшло в справі Адриянополя і островів на Егейському морі до порозуміння, турецькі відпоручники повідомлять вже письменно відпоручників балканських держав, що виїздять з Лондону. Турска рішила ся відмовити заповідній demarche держав.

Полагода справи Прохаски.

Вчерашині віденські вечірні днівники доносять, що консул Тагі і Прохаска вже в дорозі до місця свого урядовання, Митровиці і Прізена. При завішенні австро-угорських прапорів на консульярних будівлях в обох тих місцевинах, Сербія дістя винагороду за нарушені межинародні права, іменно відділі сербських жовнірів, під проводом офіцера, зложити при завішенню прапора відповідні почасті.

„Wiener Allgemeine Zeitung“ доносить, що консул Тагі виїхав вже з Будапешта, де був на відпустці, до Білгорода. По конференції з послом Уґроном виїде до Митровиці. Консул Прохаска перебуває поки що ще в Скопії, а небавком верне на своє становище до Прізена.

Інші днівники доносять, що консул Тагі і Прохаска вернули вже до своїх урядових місцевин.

Уступки Сербії.

Бюро Райтера доносить, що держави мали одержати вчера урядове повідомлення, що Сербія в цілі виявлення своєї доброй волі для справи мира понесе жертву і постановила зараз по заключенню мира вицофати свої війська з над Адрийського моря. Сербія надіє ся, що Європа ствердить сю єї уміреність і не буде домагати ся інших уступок, які лежать поза силою Сербії.

„Local Anzeiger“ доносить, що Сербія поробила вже всі приготовування в цілі опорожнення пристані Драч.

Болгарско-румунські переговори

не видали досі віякого висліду.

„Wiener Allgemeine Zeitung“ твердить, що мимо сего не треба оцінювати справу надто пессимістично. В румунській печаті залинували вправді деяка первоісторія, але посталася она лише на тій основі, що всі сторони вельми рішучо стали по стороні правительства і домагаються скорого вияснення справи.

Нарушене межинародного права.

Вість, що Болгари не хотіли прияти в місцевинах Кавала і Дедеагач почти висланої французьким і австрійським урядом в Солуні, в повній стверджується.

Віденські поінформовані круги заявляють, що в тім случаю зайшло нове нарушене постанов межинародного права.

Йонеску про межинародне положення.

Румунський міністер Йонеску заявив в розмові з лондонським дописцем „Berliner Tagblatt“ , що надіє ся, що вся балканська справа дістяється мирово полагодити. Вказав він також на се, що відносини Німеччини до Австро-Угорської дуже добре. Справа визначення границь Альбанії не є ще рішена. В тій справі є три начерки. Солунь остане імовірно при Грекі. Міністер Йонеску віртав вже тепер до Румунії. По дорозі задержити ся він в Берліні і відбуде конференцію з державним канцлером а також і з новоіменованим державним секретарем Іглом.

Судьба Адриянополя.

Після інформацій лондонських днівників Адриянополь може держати ся ще 10 до 14 днів. Часть днівників твердить, що переговори про здачу Адриянополя вже почалися, потрівати можуть однак до другого тижня. Дальше пишуть ті самі днівники, що як тридцятирічний союз так і тридцятирічне порозуміння радять Туреччині відступити Адриянополь. Головною Росія виступає в Царгороді вельми рі-

шучо і грозить зірванем нейтральності на случай, коли би Туреччина хотіла на ново підняти воєнні кроки.

Адриянополь мав би дістати ся Болгарії, а мечеті і сultанські гроби були би по-за області і належали би до Туреччини.

Грецко-турецкі борби.

З Солуна доносять, що шеста грецька дивізія відплила до Вольо, звідки відіде зелініце до Яніни. В Солуни липили ся: перша і друга дивізія.

Турецко-богарські борби?

В Царгороді кружляють вчера чутки, що під Чаталджею в околиці Деркос прийшло до перестрілки межею передчими турецкими і болгарськими сторожами. По обох сторонах є ранені. Урядового потвердження сеї вісти досі ще нема.

Турецкі мініstry війни і заграницьких справ вернули у вторник з головної кватери до Царгорода і були на послуху у султана, почім конфірували з великим везіром. Зачувати, що оба мали конфірувати в Чаталдже з одним болгарським генералом. Погробиці не звісні.

Італія в справі егейських островів.

„Local Anzeiger“ доносить в Риму, що італійське правительство поробило предлоги, поперти тридцятирічним порозумінням, щоби острови Хіос, Мітилене, Кос і Родос лишилися при Туреччині, а мешканців тих островів мають призначати деякі свободи.

До наших П. Т. Передплатників і приклонників під Новий рік.

З онодішним днем ми почали XVII. рік нашого видавництва, тому відкликумо

НОВИНКИ.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Дітій убитих; римо-кат.: Гігіїа. — В неділю: руско-кат.: Анагії; римо-кат.: Аркад. і Тас.

— Справа українського університета. Вчера перед полуднем прибув до міністра просвіти Гусарека предсідник українського Союза, др. К. Левицький і вів інформаційну нараду в справі українського університета. В тій розмові сказано, що існуючі ще в тій справі ріжниці є не значні і висказано бажання як най-скоршого покінчення конференції. Найближчі переговори мають відбутися з кінцем січня.

— Соймова виборча реформа. Заповіджене на нині в Львові засідане краєвої комісії виборчої реформи відложено на пізніше з причин ведення переговорів межи сторонництвами. Засідане комісії має відбутися межі 15. а 20. с. м.

— Спомини про М. Лисенка. В „Hudebni Re-

vue“ в 3-ім випуску с. р. помістив п. Василь Барвінський п. з. In memoriam ширшу оцінку діяльності і значення М. Лисенка для української музики і зауважує, що чим Глинка для російської, а Сметана для чеської музики, тим М. Лисенко для української. При чому зауважив, що пок М. Лисенко дався пізнати Чехам зараз в першій добі своєї діяльності на концерті в 1868. р. і з того часу подав в сім випуску єго портрет, который був свого часу подаваний в нашій часописі.

— Червоний Хрест в Галичині. Дня 4. с. м. відбулися в великій салі намісниківські палати у Львові загальні збори краєвого створишення Червоного Хреста при численній участі членів. Засідане отворив намісник др. Бобжинський, вказуючи, що таке потрібне і хосене створишене не викликує відповідного зацікавлення серед широких кругів суспільності; уважається створишене неслучно правителістю інституцією і старані про него лишається правителістю кругам. Участь суспільності в тій інституції в така мала, що в цілім краю має она лише 2.000 членів. Аж коли перед кількома тижнями нависла мара війни, суспільність занялася Червоним Хрестом живіше. Мимо трудних умов всією створищено зібрали майно, яке виносило поверх 700.000 К., приготовлено утворене під Львовом окремого шпиталів і 12 резервових шпиталів і 13 віпочинкових стаций на випадок війни, постаралося вже давніше о кілька сот деклараций на приняті реконвалесцентів в приватну опіку, приготовило для них, заведень дещо матеріалів і запевнило собі поверх 200 лікарів і 300 доглядачок. Все те однак не в силі відповісти величезній задачі, яка ждала би наш край на випадок війни.

Гроза війни минула, але заинтересоване суспільство створишименем Червоного Хреста належить використати. Тому намісник зарядив видане популярною брошуркою про організацію, задачі і середники створищення; брошурку цю написав секретар створищення, краївий санітарний інспектор др. Крижановський, її печатано в більшій скількості при міністрів і розкинено по краю. Намісник зауважив відчінність жертвенність для інституції гр. Елісавети Потоцької.

В дальшім ході засідання др. Крижановський по належитім умовам, в якім зауважив причини нинішнього недомагання в організації створищення, представив до ухвалення резолюцію, на основі котрої загальні збори признають потребу утворення по повітах філіальних створищень в місці нинішніх повітових бюро і поручає виконане тих реорганізацій чинності новому відлові. Сю резолюцію ухвалено одноголосно, після чого секретар здав звіт з діяльності виділу та касовий звіт за 1911. р. По ухваленю абсолюторії уступаючому виділові, доконано вибору нового виділу і комісії цензорів, до якого з поміж українських членів вийшли: іван Федакова і п. радник Двора Ол. Барвінський і о. мітрап Білецький.

— Недобір краївого бюджета. Буджетовий прелімінар на 1913. р. вже уложені і — як доносять деякі дневники, — виносили в доходах 46 міліонів корон, а в розходах 75 міл. корон. Недостача отже покрита на суму 29 міл. корон. А що краївий виділ не може покрити ції суми з додатків до податків без ухвали сейму, аві позичкою, постановив про те поробити зміни в уложені бюджеті і почеркнувши много видаків разом на суму поверх 8 міліонів корон, особливо субвенції для

просвітних і господарських товариств і заведень, кредити на просвіту, на адаптацію і розширене шпитальних уладжень і заведень для божевільних.

— На конкурс вигляду пам'ятника Т. Шевченка в Києві надіслано в означенні речених по-верх сорок проектів. Подано проекти під такими девізами: „Пан“, „Зaval“, „Фотографія без девіза“, „Matto Pegasus“, „Галичина—Америка“, „Думи мої“, „Кобзар“, „Князь Святослав“, „Кобзар“ малюнок, „57“, „Думи мої, думи мої, квіти мої думи“, „Апостол“ малюнок „Ісаїки“ різьба по дереву, „Україна“, „Гордост Малоросії“, „Чигрин“, „Sapienti sat“, „Народний пам'ятник Т. Г. Шевченко“, „І мене в семії великій, в семії вільний новий, не забудьте помянуть не злим, тихим словом“, „Думи мої, думи“, „До мертвих і живих“, „М. С. М. XII“, „Н. В.“, „Дніпро“, „Журба“, „Тарас I“, „Тарас II“, „Слава“, „Думы“, „Залізняк“, „Гонта“, „Ревучий“, „Дорогому Батькові України“ і „1915 р.“.

Засідане оцінкової комісії відбулося ся дня 3. с. м. Комісія рішила, що ніодин проект не надає ся до відзначення і не заслугує на нагороду. Третій конкурс минув безхосенно. „Рада“ доносить, що оцінкова комісія має запросити кількох артистів різьбарів і поручити їм за оплату виробити проект пам'ятника.

В статії „Щож далі“ пише „Рада“: Відбудувся третій конкурс на виготовлене проекту пам'ятника Шевченкови. Відбудувся в тимаж самими невтішними наслідками: жюрі, розглянувши надіслані проекти, одноголосно визвали, що жадного проекту приняти не можна. Три конкурси пройшли вже перед нами. Більш ніж 150 проектів розглянуло жюрі, і власне жадних наслідків ми не маємо. Очевидно справа вішлась на якусь „мертву точку“ і мимоволі повстало питання: щож далі? Що таке треба зробити, щоб зсунути справу з тієї „мертвої точки“ й дійти нарешті до якихсь реальних наслідків у такому національному вагі ділі, як пам'ятник Шевченкови? Насамперед мусимо зазначити, що зовсім не треба зражати дотеперішньою невдачею й надавати їй якусь абсолютну вагу. Прикро, що так сталося, але те, що сталося, треба брати під ходу розвагу й на добру науку, щоби надалі якось вийти з зауваженого прикрого становища. Невдача конкурсе показує тільки, що —

— з одного боку — з проектами на конкурси приходять здебільшого не вироблені сили, а з другого — що жюрі цілком поважно ставиться до свого великого завдання, хоче дати рідному краєви спаді бездоганного пам'ятника. Безперечно, що на всіх трох конкурсах були проекти середньої, скажемо так, вартості; на другому конкурсе, як відомо, деякі з них належали дістали премії, але приняти їх до діла таки не зважився ще Шевченковий комітет. І зауважай, відчого опірів подяки за се, громадянство не може висловити: треба дати не „середньої“ вартості пам'ятника, а найкрасшого, якого тільки можна здобути за сучасних обставин. І треба тільки подбати про те щоб такого найкрасшого проекта нарешті знайти.

Щож для цього треба? Насамперед, здається нам, треба нарешті раз вже скінчити з безконечною тяганіною — з питанем про місце для пам'ятника і зафіксувати його, ото місце, за Шевченком. Без місця, не знаючи де, серед якої обстанови має стояти пам'ятник, не може власне братися до роботи ні один путацький художник. Що до місця, то безперечно найкрасше мабуть буде спинитися на тому, що лежить у кінці так званої Петровської алеї, понад Дніпром. Недавно у нас надрукована була окрема про се статя д. О. Гончара і, нам здається, ледве чи можна сказати що небудь поважне проти думок, висловлених у тій статі. Але найголовніший доказ саме за се місце, се той, що тепер, за даних обставин, красного ми й не можемо знайти у Києві. Та справа з місцем — то тільки перший ступінь і зараз же треба подбати про дальші.

Очевидно так само, що треба занехати саму систему тих широких конкурсів, якої держав ся комітет. Практика показала, що ця система збанкрутіла. Справді, не тільки число проектів все зменшується, але — що найгірше — їхня вартість художня не зростає. Це показує, що великі художники з тих чи інших причин не йдуть на конкурси, що на них засідає здебільшого тільки ті „Ксименеси“, що можуть постачати пам'ятники „оптом“ і въ розницу“. Отже треба притягти до участі в

справі сиравжніх художників. На нашу думку, гр. Тіссою а' гр. Ал. Шегеним. Зараз на по-можна цього досягти тим, що просто звернути чатку гр. Шегеним одержав рану в чоло, Тісса вийшов ціло. Протягом того самого дня візвав ще гр. Тісса до двобою Дез. Польоній. Причина мало бути се, що гр. Тісса виска-звається в клубі, що трем послам з опозиції, іменно обом Польоніям (батькови і синови) і пос. Ковачови, не відклонить ся. Довідавши ся про се Дез. Польоній післав до Тісса съвідків. — Вчера внова візвав гр. Тісса до двобою гр. Алядара Зіхіо, б. міністра, з причини обидливих енунцій, які сей помістив в днівниках. До двобою однак не прийшло, бо съвідків полагодили справу мирово. Мирово полагодиться ся імовірно також непорозуміє Тісса з Польонієм.

— Легат для Св. Отця. З Риму доносять, що баварський посол мав вручити під час по-слухання в Ватикані Св. Отцю відруче письмо покійного князя регента Люїтпольда. Покійник мав записати Св. Отця більший леват.

— Переселене до Америки. З Кіївщини, Полтавщини і Чернігівщини много селян розпр-дус своє майно і вибирає ся до Америки.

— Оборона перед піаньсом. Сельска громада Ольхівця, в канівськім повіті, зaborонила свому односельцю Степанові Мостілану брати участь на сельських сходинах громади за те, що Мостілан продав потайки горівку. Мостілан жалував ся мировому посередникові, але без успіху.

— Адресоване хемічним олівцем. Міністерство торговлі дозволило писати адреси хемічним олівцем на почтових посилках в австро-угорським поштовим русі. Сей дозвіл не відноситься ся однак до посилок, які містять в собі золото, срібло, дорогоцінності і вартісні папери, як загалом посилки з вартостю понад 600 К. Подібно мав ся справа з переказами і прошевими листами.

— Намісник Тироля бар. Шпігельфельд має уступити, а єго наслідником має бути теперішній предсідник Буковини гр. Мерану.

— Стріляні до літаків. „Die Zeit“ доносять, що міністерство війни припоручило поодиноким військовим командам, щоби аж до дальшого розпорядку не стріляти загранічним летунам над над західною границею Росії. Проти летунів, які переступлять сей привіз, будуть примінювати як найостріші середники, а в случаю коли бі не задергалися на візване, будуть стріляти до їх літаків.

— Огонь в млині. В суботу, дия 4. с. м., вибух по полудні в турбіновім млині в Залужжу, збаракского повіта, огонь і знищив мимо енергічного ратунку до 4 годин зовсім вну-триші уладжені чотироповерхового будинка. Пішли з димом також зібрани там засоби муки і збіжа. Шкоду оцінюють на кілька-десять тисяч корон. Сам млин однак в обезпеченій на 60.000 К. Причина огню не стверджена.

— Податок від сірників. Обчисленя виказали що в Австрії спаляють річно 1 міліярд 600 міліонів коробок сірників. Їхні посилки по 2 сот. від коробки зменшила ся розпродажа о половину, то податок припіс бі державному скарбови таки 16 міліонів корон.

— Радіотелеграми з Парижа до Америки. В обсягу радіотелеграфії здобуто недавно новий рекорд, пересилаючи телеграму телеграфом без дроту з вежі Айфеля до станиці Арлінгтон в північній Америці. Віддалене межа обома станицями виносить 7000 км.

— Льосоване записів довжніх на бурсу У. П. Т. Дня 19. грудня 1912. відбулося льосоване записів довжніх, виданих Українським Педагогічним Товариством на будову бурси ім. Кардинала Сембраторовича. Вильосовано числа: 876 100, 641, 74, 363, 153, 111, 909, 300, 890, 318, 96, 469, 118, 868, 369, 1304.

— Хто уживав товарів з маркою У. П. Т., призначає ся до піднесення поваги Товариства і піднимас жертву фабриканта на рідину школу.

— Рух населення в Австрії. Осередна статистична комісія у Відні видала новий випуск, в якім подає числа руху населення Австрії в останнім десятилітті 1900—1910. З сеї брошур звертають увагу ось які числа: Пере-січне число супруж, заключених в тім часі, виносило на рік 212.110, на 1000 мешканців 776. Число уродин живих дітей виносило на рік 948.247, а мертвих 25.230. Пере-січне чи-

сло смерти виносило на рік 637.765. В останнім що до звіту році, 1910., виносило число супруж 214.970, на 1000 мешканців припадає 7,59, значить, се число зменшилося. Зменшилося також трохи число уродин живих дітей (923,545), мертвих (23,275), і число смерті (602,046). Надвижка уродин понад случаними смерті виносила в тім році 321,499. Число уродин і случаї смерті є нижче на Угорщині, а висше чим в німецькій державі. Убуток числа уродин був найбільший в Австро-Угорщині і Долішній, в судетських краях і в Галичині; зате зросло се число в Гориці, Градисці і Дальмациї. Смертність загалом зменшила ся, головно в Дальмациї, Долішній Австро-Угорщині і в судетських краях.

— Католицизм в Сербії. Дописець люблянського „Slowenca“ розмовляв в Білгороді з велими впливовою особою про положене католиків в Сербії. Ся особа висказала ся про католицьку справу в Сербії ось як: „Католики в Сербії мати муть загалом ті самі права, як і православні. Будуть мати свою церкву і церковну самостійність, Католицке духовенство уживати ме тих самих прав, як і православні, а може радже більших, бо хочемо показати всему світови, що ми не є засліплени і що лід релігійним оглядом бемо чолом основі найкрайнішої терпимості. І скоро лише будуть зазначені нові граници Сербії, заключимо з Римом конкордат про організацію независимої католицької Церкви в Сербії, бо не бажаємо, щоби католицька Церква була в чим небудь залежимо від держави“.

Чи правдиві сі слова, покаже нам будучина.

— Катастрофа на морю. Пароплав „Ibis V“ найшов оноді вечером капітана Ербаха і одногоряка данського корабля „Vollmar“, який в наслідок бурі розбив ся в дорозі до Нікей. Здав ся, що є се одинокі виратовані з 13 людьми залоги.

— Весна? На жидівськім кладовищі в Лоді зацвіли в наслідок вповні весняної теплоти каштани. Оноді привезено також там сувіжі фіалки, які почали обильно цвісти в городах і лісах в деяких сусідніх земельних майнах.

— Новий край. До Буенос Айрес повернув сими днями з півдня німецький дослідник південного бігуна, др. Фільхнер. Він доносить, що відкрив на південнім бігуни новий край, який назавв „Краєм короля Люїтпольда“ і ледве греблю, яку назавв „Барієрою цісаря Вільгельма II.“

— Страшна катастрофа бурі. З Нового Йорка доносять: На південно-атлантичному побережжі шаліє страшна буря. В кількох портах зірвала буря доки і кинула їх на отверте море. Всюди завалило ся много будинків. В Новому Йорку зірвала буря в багатьох домах криші і вікна, працім покалічило ся тяжко много осіб.

В Філадельфії завалила ся в наслідок бурі фабрика. Під розвалинами згинуло много осіб. Число жертв доси не усталене, говорять однак, що убитих в кількасот людей. Кілька кораблів, які не могли на час доплисти до портів, затонуло.

Оповістки.

— Львівський руський народний театр в Перешибі, (в салі „Людового Дому“). Початок о годині 7½, вечером). В суботу дня 11. січня „Madame Butterfly“ опера в 3 діях Г. Пуччині. — В неділю дня 12. січня „За друзів своя“ (Шумі Маріца) образ з війни болгарсько-турецької в 5 діях В. Товстоноса. — Ві второк дня 14. січня „Роксоляна“ опера в 3 діях з прольгом Д. Січинського. — В середу дня 15. січня „Сонце руїн“ трагедія козацької України в 5 діях В. Пачковського, музика Ст. Людкевича.

— З жіночої гімназії СС. Василианко у Львові (при ул. Потоцкого ч. 95) Приватні і вступні іспити за I. піврік с. шк. р. відбудуться в четвер дія 23. січня. Зголосення приймає дирекція до дня 21. січня включно. — о. Спиридон Кархут, директор.

— З Дирекції прив. української гімназії в Рогатині. Іспити приватнів (ок) за I. піврік відбудуться у вторник дня 21. січня о 8. год. рано. Належить принести з собою шкільну оплату і іспитову таксу, сувідоцтво моральністі стверджено сувітською і духовною владою.

— Галущинський.

— З Калуша. Заповідній в „Калускім листку“ ч. 1. концерт молодіжки шкільної в Калуші на день 14. січня відбудеться невідкладно доперша дня 2. лютня з тою самою програмою. — Комітет.

— На дохід Бурси ім. св. Онуфрія в Ярослав уладжує Відділ в понеділок 3. лютня 1913 вечериці в салі „Сокола“. Музика військова, стрій вечерковий, початок о год. 8½,вечер. Вступ на салю 3 кор. Запрошення розсылається; хто би не дістав, зволить зголосити ся до Заряду Бурси в Ярославі. О. К. Хотинецький, голова Ковалівський Яків, господар.

— Переміна речинця до предкладання податковим властям фасій до податку рентового і податку особисто-доходового на рік 1913. Після рескрипту п. к. міністерства скарбу з дня 23. грудня 1912 ч. 94.696 відкладає п. к. краєва Дирекція скарбу визначені в оповіщенні з дня 9. листопада 1912 ч. 132,28 речинець до предкладання фасій до податку рентового і податку особисто-доходового на рік 1913 на час від 15. лютого до 15. марта 1913. — Ц. к. краєва Дирекція скарбу.

— Доповняючий вибір в Камінці струмі ловій. Зміняючи свою оголошені з дня 5. листопада 1912. р. розписало намісництво доповняючий вибір одного члена повітової ради в Камінці струмілові з групи сільських громад на день 25. лютня с. р.

— Заг. збори Українського Педагогічного Товариства відбудуться в марці 1913 в часі польських Великодніх ферій, бо Головний Відділ рад би стягнути на сі збори як найбільше число учасників, а до марта нема вільної днини (латинського свята), якою можна бути користувати ся для зїзду. День і програма зборів будуть оголошенні пізніше.

Телеграми

з дня 10. січня

Живець. Вчера о год. 10. перед полуднем відбулося в замку вінчане дочки архікна Карла Стефана, Елеонори, з поручником Кльо сом. Вінчання доконав о. пралат міг. Цеккої з Відня в сослуженні місцевого пароха та о. Кольбуша з Радехова.

Віденсь. Одна з тутешніх німецьких кореспонденцій доносять, що німецькі послані з Чех будуть рішучо противити ся ухвалі новелі про водні пляхи. А навіть мають розвести обструкцію, если правительство не узгляднить їх жадань, бо се, що тепер дас правительство німецькі частини Чех, є велими мале і не стоїть в віяких відносинах до ческих здобутків. Німці грозять, що, если правительство не змінить свого становища, тоді всіма способами будуть поборювати новелю про водні пляхи.

Віденсь. (ТКБ). „Fremdenblatt“ доносить, що в раді міністрів зачне ся небавом на нової розправі в присутності намісника Тува в справі деяких точок урядових ческо-німецьких переговорів. Вже з сего видно, що всікі чутки, начеби межі осереднім правительством з намісником Чех були ріжкі гадок що до деяких точок угоди, є зовсім безосновні.

Віденсь. (Die Zeit) доносить з Загреба, що угорське правительство постановило знести королівський комісаріят в Загребі і привернути правильні відносини. Трудність полягає однак в виборі бана. Найбільші вигляди стати баном має Раджочай, котрий був вже короткий час баном, а уступив, коли ему устроено ряд ворожих демонстрацій.

Берлін. (ТКБ). На сіднію у цісарської палати був вчера австро-угорський інспектор армії, ген. Брудерман.

Царгород. (ТКБ). Прибув ту румунський міністер рільництва Філіппеску.

Петербург. В літі с. р. має тут приїхати у відвідини царя англійський король Юрій.

Петрбург. „Нов. Время“ обговорюючи мирові переговори, вневів, що опір Туреччини спричинений становищем Австро-Угорщини, яка за всяку ціну стремить до сего, щоби на Балкані вибухла нова війна, бо три міліарди (?), які видала на мобілізацію, мусить єї оплатити ся здійсненем ідеї овлади Балканами і відсунення Росії від півдневого моря.

Будапешт. (ТКБ). Міністер рільництва Шереві віддав ся операції сліпой кашки, яка удала ся візові.

Берлін. (ТКБ). Парламент і пруский сойм зачали оноді наради.

Рим. (ТКБ). На via del Tritone завалився дім. Доси видобуто з під розвалин тіла 4 осіб, та 4 покалічених. Число всіх убитих виносить 12.

„ДОСТАВА“

Стов. зареєстр. з обмеж. (дворазовою порукою).

Дирекція: Львів, ул. Домініканська 11.

Склади: Львів, ул. Руска 20.

Станіславів, ул. Смолька 1.

Перемишль, Ринок 26.

Поручає свої богато заасмотрені склади усіх церковних річей. Приймає усікі направи, золочені і переплети.

Достарє дзвонів готових і після замовлень та страйних дзвіночків.

Поручає церковних малиарів, різьбарів, золотарів і підприємців будови і направи. Продає церковне і столітє біле та срібло, правдиве, хінське і альпаку. Виготовлює хоругви і прaporи для „Соколів“ і Чит. „Просьвіти“.

Церквам-Членам дас 2% додаткового опусту при закупі.

Кожа Церков, кождий Русин починен стати членом „Достави“.

Уділ 20 К, платив також ратами; вписове 1 К; дивіденда за 1912 р. 7%.

Частину зиску розділює „Достава“ на церковні і народні ціли.

Хто купує в „Доставі“ купує у себе; збільшує народне майно, попирає рідний промисл.

Інформацій уділює дирекція, ул. Домініканська 11; на ждане висилає цінники.

484(6)

Асекуруйте своє майно від огню

В „Дністрі“!

Кождий Русин повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страхи, бо достаток одиниці то добробит цілого народу.

Кождий Русин повинен асекурувати ся тільки в русім товаристві взаємних обезпечень

„Дністер“

Нема жадного іншого руского товариства асекураційного, тільки один

„Дністер“

„Дністер“ рахує найдешевші оплати за обезпечення селянських будинків.

„Дністер“ звертає кождorічний чистий зиск своїм членам; на рік 1911 виносить зворот 10%.

„Дністер“ опінє та виплачує школи по оғні скоро і ретельно, а до комісії запрошувє все двох господарів на однієї телів.

„Дністер“ дас підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „Дністру“ можуть дістати почину у всіх великих Банках і в Товаристві взаємного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1911 року 3.353.305 корон.

„Дністер“ приймає обезпечення на жите у всіх додінних комбінаціях (на дожиті, посмертні каштали, посаги, рента).

В „Дністру“ можна обезпечати від крадіжки з вломом движимості всякоого рода, а товариства кредитові потікі, цінні папери і векселі за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаємних обезпеченень „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

— Хто ще має образа Візід Б. Хмельницького до Києва“ зволить ласково поспішити ся з замовленем, бо съвята зближають ся. Ціна: К 10 (люксусове К 16 на вічериану) пересилка К 1-20. Відповідні рами зі склом, оправою і опакованем: сальонові К 12, дубові і золоті по К 16, магоньові і плюшові по К 20, спеціальні К 28. Замовляти на адресі: І. Павлик або М. Кривецький, Львів, Ринок 10, а також „Сокіл-Батько“, Львів, Руска 20. Поклішки в сплатах.

Приймає ся передплату на 1913 рік на одинокий український ілюстрований рільничо-господарський двотижневник

„Господарска часопис“

орган Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар“ у Львові.

Входить кожного 10. і 25. щ